

Sammenfattende miljøredegørelse for Råstofplan 2012-2023

Indledning og baggrund

Dette bilag er en sammenfattende miljøredegørelse, som indgår ved Regionsrådets beslutning om endelig vedtagelse af Råstofplan 2012-2023. Den sammenfattende miljøredegørelse er et led i den strategiske miljøvurdering af råstofplanen (SMV), som regionen skal udarbejde efter lov om miljøvurdering af planer og programmer, jf. lovbekendtgørelse nr. 936 af 24/9-2009.

Samtidig med at forslag til Råstofplan 2012-2023 var i 2. offentlige høring i begyndelsen af 2012, offentliggjorde regionen en miljørapport, inkl. SMV-skemaer for de enkelte forslag til nye graveområder. Miljørapporten er det faglige udgangspunkt for denne redegørelse.

Lovens § 9 medfører, at der ved den endelige vedtagelse af råstofplanen skal tages hensyn til miljørapporten og høringerne af offentligheden og berørte myndigheder. Regionen skal ikke nødvendigvis følge anbefalingerne i det enkelte høringsbidrag, men regionen skal træffe beslutning på grundlag af miljørapporten og høringsbidragene hertil.

Redegørelsen omhandler også planens udformning ift. de alternative udformninger, der har været overvejet. Endelig redegøres for overvågningen af de væsentlige miljøpåvirkninger.

For en nærmere redegørelse for alle høringsbidrag, alle lokaliteter samt de forsyningsmæssige, planlægningsmæssige og miljømæssige hensyn, der ligger bag udformningen af Råstofplan 2012-2023 skal der særligt henvises til miljørapporten og hvidbøgerne for henholdsvis 1. og 2. offentlige høring, der kan ses på regionens hjemmeside www.regionsjaelland.dk. Denne redegørelse er således kun netop sammenfattende.

Høringsbidragene, råstofloven og miljøvurderingsloven

Regionen har ved de offentlige høringer efter råstofloven og miljøvurderingsloven modtaget op mod 400 høringsbidrag. Det er kun en mindre del af høringsbidragene - særligt dem fra berørte myndigheder - der direkte og/eller udelukkende forholder sig til selve miljøvurderingen.

Dato: 7. november 2012

Brevid:

Regional Udvikling

Alléen 15
4180 Sorø

Tlf.: 70 15 50 00
Dir.tlf. 57 87 58 03

regionaludvikling
@regionsjaelland.dk
ce@regionsjaelland.dk

www.regionsjaelland.dk

Omvendt indeholder mange af høringsbidragene omkring råstofplanlægningen generelt set, bemærkninger der omhandler de miljømæssige forhold der behandles i miljøvurderingen.

I miljøvurderingen og i behandlingen af de miljømæssige spørgsmål i hvidbøgerne skelnes der generelt set ikke særligt mellem de to lovområder – råstofloven og miljøvurderingsloven. Alle de miljøforhold, der er relevante i forhold til råstofloven, er også relevante i forhold til miljøvurderingsloven. Miljøvurderingsloven har en bred definition af miljøbegrebet, der kan være bredere end efter råstofloven.

De overordnede miljøhensyn

Det fremgår nærmere af selve miljørapporten og hvidbøgerne, hvordan miljøhensynene har spillet ind ved udformningen af Råstofplan 2012-2023. Det er regionens overordnede vurdering, at den miljømæssige påvirkning står i et rimeligt forhold til den sikring af forsyningen med råstoffer, der er tilstræbt med planen.

Anden planlægning

Det er vurderet at råstofplanen ikke er i strid med arbejdet med bl.a. den regionale udviklingsplan, den statslige planlægning efter miljømålsloven, statslige beslutninger efter planlovens § 3 (landsplandirektiver) eller bekendtgørelse om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder mv. Samtidig er der ved udlægget af især grave- og interesseområder taget en række hensyn til gældende kommuneplanlægning.

Siden udarbejdelsen af forslag til råstofplan har staten vedtaget vandplaner efter miljømålsloven, der opstiller overordnede retningslinjer for beskyttelsen af vandressourcen, både overfladevand og grundvand. Vedtagelsen af vandplanerne medfører som en konsekvensretelse, at forslaget retningslinje 5 om kildepladszoner i det tidligere Roskilde Amt udgår. Det vurderes ikke at have væsentlige miljømæssige konsekvenser.

Siden udarbejdelsen af forslag til råstofplan har regionen i henhold til habitatbekendtgørelsen udarbejdet vurderinger af 10 af de nye graveområder i forhold til nærliggende internationale naturbeskyttelsesområder (Natura 2000-områder). Regionens vurderinger viser, at graveområderne ikke kan påvirke eller skade naturområderne. Vurderingerne er nærmere omtalt i afsnittet om de nye graveområder nedenfor.

Strategi for råstofforsyningen

Råstofindvindingen skal ske på en miljømæssig og økonomisk bæredygtig måde. Det opnås ved at fastholde og styrke den nuværende forsyningsstruktur med store regionale graveområder og mindre lokale graveområder til lokal forsyning.

Udlægget af interesseområder reserverer de områder i regionen, som ud fra en indledende og overordnet vurdering af forekomsten og de øvrige interesser, med rimelighed kan forventes at ville kunne komme til at indgå i den fremtidige råstofforsyning.

Forsyningen med sand, grus og sten bygger på tre forudsætninger:

- Lokal selvforsyning: Udlæg af mindre lokale graveområder i de enkelte kommuner skal sikre en så høj grad af lokal selvforsyning som muligt.
- Regionale graveområder: De tre regionale graveområder i henholdsvis Kalundborg, Roskilde og Sorø skal bidrage til at forsyne hele regionen med råstoffer til større bygge- og anlægsprojekter og med kvalitetsprodukter samt supplere Region Hovedstaden med råstoffer i det omfang, hovedstadsregionen ikke kan forsyne sig selv.

- Robusthed i planen: Der er tale om en robust råstofplan, hvor udlægget af graveområder giver råstofplanen en forsyningsmæssig tidshorisont så borgere, kommuner og branche har mulighed for at planlægge forholdsvist langsigtet. Råstofplanen er derved samtidig robust overfor strukturelle udsving med høj- og lavkonjunkturer.

Denne forsyningsstruktur understøtter eksempelvis regionens klimastrategi, fordi den bidrager til nedbringelse af transportafstande og dermed CO²-udslippet. Samtidig fremmer den mindre lokale erhverv og bidrager til at holde råstofpriserne nede. Strategien er derfor vigtig i forhold til, at Region Sjælland ifølge Vejdirektoratet er den region, som har de længste transportafstande for råstoffer.

Alternative udformninger af råstofplanen

Råstofloven medfører, at der skal laves en råstofplan, der revideres når der er behov for det. Det er derfor ikke muligt at undlade at udarbejde en råstofplan, og der findes derfor ikke et såkaldt 0-alternativ i bogstavelig forstand.

Ved miljøvurderingen er en uændret videreførelse af Råstofplan 2008 derfor anvendt som et 0-alternativ (sammenligningsgrundlag). Miljøvurderingen har derfor haft som særligt udgangspunkt at beskrive de miljømæssige konsekvenser af de planændringer, der er i forhold til Råstofplan 2008. Der er ikke vurderet andre hovedalternativer, men en række mulige forslag til grave- og interesseområder er i planlægningsprocessen blevet vurderet og til- og fra-valgt ud fra en række kriterier. Man kan sige, at det særligt er til- og fra-valget af disse områder, der har udgjort overvejelserne om alternative udformninger af råstofplanen.

Da retningslinjerne indholdsmæssigt set, grundlæggende videreføres i forhold til Råstofplan 2008, vurderes den miljømæssige påvirkning at være uændret.

Udlæg af graveområder

Råstofplan 2012-2023 bygger videre på det hidtidige udlæg af graveområder i Råstofplan 2008, men der er medtaget en række nye, og udtaget hidtidige, graveområder.

I alt er der tale om nye graveområder med 552 ha i forhold til Råstofplan 2008. I alt er 5.529 ha udlagt som graveområde. Råstofplan 2012 – 2023 vurderes samlet at være tilstrækkelig robust til at sikre råstofforsyningen i Region Sjælland.

Den miljømæssige påvirkning er beskrevet i miljørapporten. Den sandsynlige væsentlige påvirkning af de ændrede udlæg til graveområder vurderes at være mærkbar, men det er regionens overordnede vurdering, at den miljømæssige påvirkning står i et rimeligt forhold til den sikring af forsyningen med råstoffer, der er tilstræbt med råstofplanen.

Ændringerne af udlægget af graveområde i forbindelse med den endelige vedtagelse fremgår ikke af miljørapporten. Sammenlignet med forslag til råstofplan udtages eller reduceres 9 graveområder af den endelige råstofplan. Samtidig udvides 2 graveområder.

I det følgende redegøres for deres vurderede påvirkning af miljøet.

- Bjerrede Graveområde (Faxe): 13 ha. med en skønnet forekomst på 0,2 mio. m³ råstoffer udtages af graveområde og udlægges til interesseområde. Baggrunden er, at der vurderes at være tale om en begrænset ressource.

- Butterup Graveområde (Holbæk): 40 ha. med en skønnet forekomst på 2,0 mio. m³ råstoffer udtages af graveområde og udlægges til interesseområde. Baggrunden for dette er hensynet til lokal trafik og skoleveje i området. Samtidig vil den mindre resterende del, nærmest landsbyen udgå helt af råstofplanen på baggrund af indsigelse fra Miljøministeriet vedrørende afstand til kirkegården.
- St. Salby Graveområde (Køge): 15 ha. med en skønnet forekomst på 0,7 mio. m³ råstoffer udtages af graveområde og størstedelen udlægges til interesseområde. Baggrunden for dette er hensynet til lokal trafik og skoleveje i området. Et område nærmest landsbyen udgår helt af råstofplanen.
- Glim Graveområde (Lejre og Roskilde): 61 ha., i områdets nordlige del, med en skønnet forekomst på 7,0 mio. m³ råstoffer udtages af graveområde og udlægges til interesseområde. Baggrunden for dette er, at andre udlagte graveområder i Roskilde Regionale Graveområde herved sandsynligvis bliver hurtigere færdiggravet.
- Birket Graveområde (Lolland): 9,7 ha., i områdets nordlige del, med en skønnet forekomst på 0,35 mio. m³ råstoffer udtages af graveområde og udlægges til interesseområde. Baggrunden for dette er en tilpasning til de landskabelige forhold.
- Hoby Graveområde (Lolland): 3,0 ha. i område C og D med en skønnet forekomst på 0,7 mio. m³ råstoffer udtages af graveområde. Baggrunden for dette er indsigelse fra Miljøministeriet med henvisning til fredskov.
- Mogenstrup Graveområde (Næstved): 20 ha. i område E og F med en skønnet forekomst på 1,5 mio. m³ råstoffer udtages af graveområde. Baggrunden for dette er indsigelse fra Miljøministeriet med henvisning til fredskov og nationale geologiske interesser.
- Jyderup Graveområde (Odsherred): 107,9 ha. med en skønnet forekomst på 5,2 mio. m³ råstoffer udtages af graveområde. Baggrunden for dette er indsigelse fra Miljøministeriet med henvisning til statsskov.
- Lynge Graveområde (Sorø): 4,0 ha. med en skønnet forekomst på 0,3 mio. m³ råstoffer udtages af graveområde. Baggrunden for dette er hensynet til en mose beskyttet efter naturbeskyttelseslovens § 3.
- Bregninge Graveområde (Kalundborg): 0,2 ha. med en skønnet forekomst på 0,01 mio. m³ råstoffer medtages som graveområde. Baggrunden er, at der er tale om en ejendom omkranset af graveområde på 3 sider, og at ejeren ønsker ejendommen medtaget.
- Munke Bjergby Graveområde (Sorø): 14,8 ha. med en skønnet forekomst på 0,7 mio. m³ råstoffer medtages som en udvidelse af graveområdet. Baggrunden for dette er en revurdering af den oprindelige dokumentation for råstofforekomsten. Ifølge oplysningerne på Danmarks Miljøportal er der ingen særlige beskyttelsesmæssige eller planlægningsmæssige forhold inden for området.

Samlet set udtages en skønnet forekomst på netto ca. 17 mio. m³, en reduktion på 25 % af nyudlægt set i forhold til forslag til råstofplan. Regionen vurderer dog, at råstofplanen fortsat er tilstrækkelig robust til at sikre forsyningen med råstoffer.

Ændringerne i graveområde vil samlet set mindske de miljømæssige gener, bl.a. fordi der udtages væsentligt mere graveområde end der udlægges. Det vil mindske den samlede påvirkning i forhold til bl.a. naboer, landskab og natur.

Forholdet til internationale naturbeskyttelsesområder

Regionen tager ved udlæg af nye grave- og interesseområder generelt hensyn til beliggenheden af Natura 2000-områder (internationale naturbeskyttelsesområder), og udlægger ikke nye områder inden for Natura 2000-områder. Reglerne for disse områder er nærmere beskrevet i habitatbekendtgørelsen, bekendtgørelse nr. 408 af 1. maj 2007.

Regionen har udlagt i alt ti nye graveområder forholdsvis nær ved en række Natura 2000-områder.

Regionen har derfor udarbejdet en række vurderinger efter bekendtgørelsens § 7, stk. 1, der viser, at i alt syv nye graveområder ikke kan påvirke Natura 2000-områderne væsentligt. Det drejer sig om graveområderne Bjerrede (Faxe), Bregninge (Kalundborg), Bøgebjerg (Vordingborg), Glim (Lejre/Roskilde), Lyng (Sorø), Mogenstrup (Holbæk) og St. Musse (Guldborgsund). Områderne har på denne baggrund kunnet medtages som nye graveområder i råstofplanen.

For områderne ved Avnsø, Kaldred og Stenrand (alle Kalundborg), der ligger tæt på Natura 2000-områder, er der foretaget en nærmere konsekvensvurdering efter bekendtgørelsens § 7, stk. 2. Vurderingerne viser, at de nye graveområder ikke vil skade de internationale naturbeskyttelsesområder. Områderne har på denne baggrund kunnet medtages som nye graveområder i råstofplanen.

Alle ti vurderinger efter habitatbekendtgørelsen kan ses på regionens hjemmeside som bilag til råstofplanen.

Udlæg af interesseområder

I forslag til Råstofplan 2012-2023 er interesseområderne reduceret væsentligt til 15.796 ha, en reduktion på knap 84 % i forhold til Råstofplan 2008. Interesseområderne er særligt reduceret i det tidligere Vestsjællands Amt, hvor en række interesseområder var overlappende med Natura 2000-områder, sommerhusområder mv. Omvendt er interesseområderne forøget i de tidligere Roskilde og Storstrøms amter. Revisionen har dermed sikret en bedre regional fordeling af interesseområderne, og udtaget interesseområder, hvor det på grund af andre interesser – ofte miljømæssige hensyn - ikke var realistisk at udnytte råstofressourcen.

I forbindelse med den endelige vedtagelse af råstofplanen reduceres udlægget af interesseområde yderligere, idet interesseområder er reduceret med yderligere ca. 500 ha., svarende til 3 %. Denne reduktion ved den endelige vedtagelse af råstofplanen fremgår ikke af selve miljørapporten. Reduktionen er bl.a. foretaget ud fra miljømæssige hensyn, og vurderes samlet set at mindske påvirkningen af miljøet.

Afværgeforanstaltninger

De foranstaltninger, der iværksættes for at undgå eller begrænse de negative miljømæssige påvirkninger af miljøet, fastlægges i høj grad gennem den kommunale fastlæggelse af vilkår for indvindingen. I forbindelse med selve råstofplanlægningen er der især tale om, at væsentlige påvirkninger især søges imødegået gennem udvælgelsen af, hvilke arealer der udlægges til råstofindvinding i råstofplanlægningen.

Overvågning og fremtidig planlægning

Det er kommunerne, der vurderer de konkrete miljøforhold endeligt i forbindelse med meddelelsen af gravetilladelser og eventuelle andre nødvendige tilladelser efter anden lovgivning. Kommunerne opstiller vilkår for driften og efterbehandlingen. Det er også kommunerne, der fører tilsyn med overholdelsen af tilladelser og godkendelser. Det er regionens vurdering, at det er disse kommunale tilsyn, der udgør det væsentligste element i overvågningen af råstofplanens endelige miljøkonsekvenser.

Der etableres ikke en selvstændig regional overvågning som følge af miljøvurderingen. Gennem sager om regionalt samtykke til gravetilladelse uden for graveområder samt evt. høring af regionen ved gravetilladelse inden for graveområde, har regionen dog mulighed for i et vist omfang løbende at følge udviklingen. Herudover vil der ved fremtidige revisioner af råstofplanen, og ved eventuel udarbejdelse af tillæg til råstofplanen, ske en vurdering af udviklingen siden sidste revision.

Overordnet konklusion på miljøvurderingen

Det er regionens overordnede vurdering, at den miljømæssige påvirkning står i et rimeligt forhold til den sikring af forsyningen med råstoffer, der er tilstræbt med planen.

Det fremgår nærmere af selve miljørapporten og hvidbøgerne, hvordan miljøhensynene har spillet ind ved udformningen af Råstofplan 2012-2023.